

Кушнір Я.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Шапенко Л.О., к.ю.н., доцент

СУТНІСТЬ НАЛЕЖНОСТІ СУДОВИХ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поняття «докази» є однією з основних категорій, що притаманні і застосовуються в адміністративному судочинстві, воно має суттєве як теоретичне, так і практичне значення. В ч. 1 ст. 72 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) визначається поняття доказів в адміністративному судочинстві, до яких належать будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, які мають значення для правильного вирішення справи. Крім того, в ч. 2 цієї ж статті конкретизовано, що такі дані можуть встановлюватися різними засобами, зокрема, письмовими, речовими й електронними доказами; висновками експертів; показаннями свідків [1].

Досліджуючи сутність належності доказів в адміністративному судочинстві, необхідно приділити увагу тлумаченню самого терміна «доказ», адже, не зважаючи на те, що дана дефініція має офіційне закріплення в законодавстві, на доктринальному рівні існують різні підходи до його визначення. Так, Калмикова Я.С. в своєму дисертаційному дослідженні робить висновки, що доказами в адміністративному судочинстві є інформація, на підставі якої особи, які беруть участь у справі, обґрунтовують або спростовують позовні вимоги, а суд встановлює наявність чи відсутність даних про факти, обставини, дії або події, що мають значення для правильного розв'язання справи [2, с. 4]. Подібне визначення дає і Бойко І.В., який вважає, що доказами є певна інформація, якою учасники адміністративної процедури обґрунтовують свої вимоги, а адміністративний орган встановлює відсутність чи наявність даних про факти та обставини справи [3, с. 74]. Своє бачення поняття доказів пропонує Рекуненко Т.О., визначаючи доказ як засіб встановлення істини у справі, а також інших обставин, що мають значення для правильного розв'язання справи, отриманий відповідно до процесуальних норм [4, с. 172]. Дещо ширше поняття доказів розглядають Козинець І.Г. та Кравченко В.Я., які доводять що ними є інформація, застосовувана учасниками провадження в адміністративному судочинстві з метою встановлення наявності або відсутності певних фактів, обставин,

подій та використовується для здійснення процедури доказування, що включає в себе дослідження та оцінку цих доказів [5, с. 175].

Належність доказів у адміністративному судочинстві варто розуміти як певне правило, вихідний принцип, на основі якого суд не повинен приймати до розгляду докази, які містять інформацію, яка не стосується предмету доказування. Наявність інформації щодо предмету доказування суд може визначати лише вирішуючи клопотання особи про виклик свідка, про витребування доказу або про приєднання доказу до матеріалів справи, адже ця особа зазначає, яку саме обставину може підтвердити доказ. Погоджуючись з думкою Сьоміної В.А., Симбірська В.А. стверджує, що такий підхід свідчить про усунення суду від активної участі в процесі доказування та покладає відповідальність за забезпечення адміністративного судочинства належними доказами на учасників справи, які зобов'язані максимально ретельно підійти до обґрунтування своїх вимог та зазначення обставин, які можуть підтвердити доказ. У протилежному випадку зібрання доказів у справі може бути ускладнене, що відповідним чином негативно позначиться і на вирішенні справи [6, с. 95].

Елементним складом належності доказів є: 1) належний суб'єкт, який є правомочним проводити процесуальні дії, спрямовані на одержання доказів (наявність відповідного процесуального статусу суб'єкта); 2) належне джерело фактичних даних (відомостей, інформації), які становлять зміст доказів (вичерпний перелік встановлюється законом); 3) належна процесуальна дія, яка слугує засобом для одержання доказів; 4) належний порядок проведення процесуальної дії (слідчої чи судової), що використовується як засіб збирання доказів; 5) певна форма (доказ повинен існувати у певній матеріально-фіксованій формі, наприклад, речові докази).

Формулу перевірки належності доказу до справи можна представити у вигляді: доказ + підтвердження обставини події = належний доказ [5, с. 175]. Тобто у разі підтвердження доказом певної обставини, зазначеної в позовній заяві або в запереченнях проти позову, яка збігається з відповідною обставиною, передбаченою законодавчою нормою, та на яку також робить посилання той суб'єкт, який подає відповідний доказ, то тоді такий доказ вважається належним до справи.

Отже, сутність і зміст належності доказів слід розглядати в двох аспектах: по-перше, це критерій оцінки, за допомогою якого суд визначає, чи підлягає застосуванню доказ у судовому провадженні та чи містить він інформацію про обставини, що мають значення для справи та які необхідно встановити для її правильного вирішення, або ж його необхідно відхилити як неналежний; по-друге, це окрема властивість доказів – їх здатність підтвердити або спростувати обставини, на які посилаються

сторони як на підстави своїх вимог та заперечень, інші обставини, що мають значення для вирішення справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення. Ефективне застосування критерію належності доказів можливе в разі усвідомлення судом та іншими учасниками справи особливостей та правил логічного мислення.

Література

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 25.04.2023).

2. Калмикова Я.С. Докази та доказування в адміністративному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2013. 20 с.

3. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловйова О.М. Адміністративна процедура: конспект лекцій. Харків: Право, 2018. 132 с.

4. Рекуненко Т.О. Доказування в процесі розгляду справ про адміністративне правопорушення. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 3. С. 169–173.

5. Козинець І.Г., Кравченко В.Я. Окремі питання доказів та доказування в адміністративному судочинстві на сучасному етапі. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 2. С. 173-177.

6. Симбірська Є.В. Належність і допустимість доказів у цивільному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2019. 225 с.

УДК 347.73:336.14(043.2)

Леуська О.І., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Устинова І.П., к.ю.н., доцент

ЕЛЕКТРОННИЙ АУДИТ ЯК ФОРМА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Цифрові рішення нині впроваджуються в усіх напрямках, і сфера аудиту не стала винятком. Інструмент електронного аудиту запроваджено в різних країнах світу та щороку все більше доводить свою ефективність. Сам механізм базується на інформації, отриманій від платників податків у вигляді стандартного аудиторського файлу (SAF-T), розробленого Організацією економічного співробітництва та розвитку (OECD) [1].

Розберемося в термінології. Стандартний аудиторський файл SAF-T UA – це електронний файл стандартизованої структури, що містить експортовані з вихідної системи обліку дані про наявність та стан активів,